

Openbaar

Zaaknummer: Z/26/377544

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen PRO Wijchen: Lokale regie bij beheer AZC Wijchen

Collegedatum: 22 september 2026

Kernboodschap

Het college heeft met het COA afgesproken dat de gemeente verantwoordelijk is voor de ontwikkeling en bouw van het azc en het gebouw na oplevering verhuurt aan het COA. Het beheer en de exploitatie van het azc worden uitgevoerd door het COA, conform de gemaakte bestuurs- en intentieovereenkomst. Het college kiest hiervoor omdat het COA beschikt over de benodigde kennis, ervaring en landelijke organisatie. Daarnaast voorkomt deze constructie dat de gemeente financiële risico's loopt bij de exploitatie van het azc. Het college ziet daarom op dit moment geen aanleiding om het volledige beheer zelf over te nemen.

Wel onderzoekt het college samen met het COA of er onderdelen van het beheer zijn waarop de gemeente een aanvullende rol kan spelen. Ook worden de ervaringen uit Oss bekeken om te zien welke onderdelen mogelijk toepasbaar zijn in Wijchen. Het college vindt dat participatie en de verbinding met inwoners, ondernemers en verenigingen vooral afhangen van goede afspraken en niet van wie het azc beheert. De gemeente blijft inwoners en betrokken partijen actief betrekken bij de ontwikkeling van het azc. De gemeenteraad krijgt de samenwerkingsovereenkomst met het COA voorgelegd en kan daarbij wensen en bedelingen kenbaar maken.

Eerdere besluiten

Geen

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen:

1. Welke verschillende vormen van beheer en exploitatie van het toekomstige AZC heeft het college tot nu toe onderzocht en welke afwegingen zijn daarbij gemaakt?

Tot nu toe lag de nadruk in het traject vooral op de regie over de bouw van het azc. In afwijking van de gebruikelijke werkwijze is met het COA afgesproken dat de gemeente Wijchen opdrachtgever is voor de bouw van het azc. Na oplevering verhuurt de gemeente het gebouw aan het COA. Voor het beheer en de exploitatie van het azc na oplevering is tot nu toe uitgegaan van het gebruikelijke model, waarbij het COA verantwoordelijk is voor de uitvoering. Het COA heeft hiervoor de kennis, ervaring en organisatie in huis. Als gemeente willen we geen enkel financieel risico lopen bij de (bouw en) exploitatie van het azc. Door het beheer en de exploitatie bij het COA te laten, zijn eventuele schommelingen in kosten of financiering niet voor rekening van de gemeente Wijchen.

2. Welke afspraken zijn inmiddels met het COA gemaakt over het beheer en de exploitatie van het toekomstige AZC en welke ruimte bestaat binnen deze afspraken nog voor Wijchen om zelf regie te voeren op het beheer?

Met het COA zijn afspraken vastgelegd in een intentieovereenkomst en een bestuursovereenkomst. Hierin staat onder andere dat de gemeente Wijchen het azc realiseert en het gebouw na oplevering verhuurt aan het COA. De afspraken gaan vooral over de ontwikkeling, bouw, financiering en verhuur van het azc. Daarnaast is vastgelegd dat het COA verantwoordelijk is voor het beheer van de locatie en de begeleiding van de bewoners. Het COA is daarmee de partij die het azc na ingebruikname beheert en exploiteert. Binnen deze afspraken is de ruimte voor de gemeente om zelf regie te voeren op het beheer beperkt.

3. Welke juridische, financiële en organisatorische mogelijkheden ziet het college om het beheer van het AZC geheel of gedeeltelijk in lokale regie uit te voeren, bijvoorbeeld naar het voorbeeld van Oss?

Het COA is en blijft in de eerste plaats verantwoordelijk voor het beheer van het azc. Dit is vastgelegd in de bestuursovereenkomst. Wel wil het college samen met het COA onderzoeken of er onderdelen van het beheer zijn waarbij de gemeente een meerwaarde kan bieden. Daarbij wordt gekeken naar mogelijkheden om bepaalde taken samen met het COA uit te voeren of, waar passend, zelf op te pakken.

4. Welke lessen kunnen volgens het college worden getrokken uit het model in Oss en op welke onderdelen zou deze werkwijze toepasbaar kunnen zijn in Wijchen?

We gaan in gesprek met de uitvoerders van het model in Oss. Daarbij onderzoeken we welke ervaringen en lessen uit dit model waardevol kunnen zijn, en welke onderdelen we mogelijk kunnen toepassen in Wijchen.

5. Hoe beoordeelt het college de mogelijke voor- en nadelen van lokale regie ten opzichte van beheer door het COA, met name op het gebied van veiligheid, kosten, zeggenschap, participatie en de verbinding met inwoners, verenigingen en lokale ondernemers?

Op het gebied van veiligheid ziet het college belangrijke voordelen in beheer door het COA. Het COA heeft ruime ervaring met opvanglocaties en heeft hiervoor een landelijke organisatie ingericht. Die kennis en ervaring bieden naar ons oordeel belangrijke waarborgen voor een veilige en verantwoorde uitvoering. Daarnaast kan het COA, als dat nodig is, bewoners overplaatsen naar andere opvanglocaties. Ook beschikt het COA over speciale locaties voor bewoners die overlast veroorzaken.

Ook op het gebied van kosten ziet het college voordelen in beheer door het COA. De bekostiging van de opvang is via het COA geregeld. Mogelijke voordelen van gemeentelijk beheer wegen naar ons oordeel niet op tegen de financiële risico's en onzekerheden die daarbij kunnen ontstaan. Door de exploitatie bij het COA te laten, loopt de gemeente op dit punt geen financieel risico.

Tegelijkertijd geldt dat de gemeente meer directe zeggenschap heeft wanneer zij het beheer zelf uitvoert.

Voor participatie en de verbinding met inwoners, verenigingen en ondernemers maakt het naar ons oordeel minder verschil of het azc door het COA of door de gemeente wordt beheerd. Het is vooral belangrijk dat hierover goede afspraken worden gemaakt. Het college ziet erop toe dat inwoners en lokale partijen voldoende betrokken worden bij het azc.

Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor de ontwikkeling en realisatie van het azc, voeren wij in deze fase ook het participatietraject uit. Daarbij worden inwoners, omwonenden en ondernemers actief betrokken tijdens informatiebijeenkomsten en klankbordgroepen.

Binnen de Werkorganisatie Druten Wijchen is ervaring opgedaan met de samenwerking met het COA bij de opvanglocatie in Druten. Deze ervaringen zijn positief. Daar werkt het COA samen met welzijnsorganisaties, onderwijsinstellingen en lokale verenigingen.

Op basis van deze afwegingen is het college van oordeel dat volledige overname van het beheer door de gemeente op dit moment niet voor de hand ligt, vanwege de risico's op het gebied van veiligheid en kosten. Wel zien wij kansen om te leren van ervaringen in Oss, en bruikbare onderdelen daarvan toe te passen binnen de bestaande samenwerking met het COA.

6. Op welke wijze gaat het college ervoor zorgen dat de gemeenteraad verschillende beheervormen kan afwegen voordat definitieve of onomkeerbare afspraken over het beheer van het AZC worden gemaakt?

In de overeenkomsten die met het COA zijn gesloten (bestuursovereenkomst en intentieovereenkomst) is afgesproken dat de gemeente het azc ontwikkelt en het gebouw vervolgens verhuurt aan het COA. Deze afspraken worden momenteel samen met het COA verder uitgewerkt in een samenwerkingsovereenkomst. Zoals aan uw gemeenteraad is toegezegd legt het college deze overeenkomst aan u voor. Daarmee krijgt de raad de gelegenheid om wensen en bedenkingen kenbaar te maken.